

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

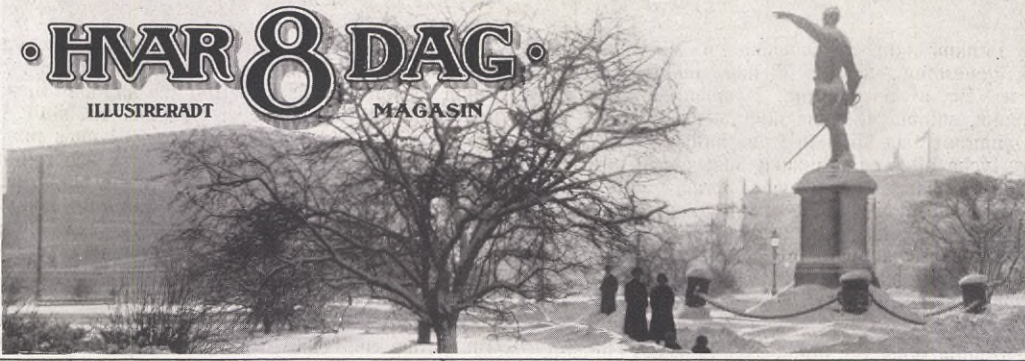
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

KUNGSTRÄDGÅRDEN OCH K. SLOTTET. — FOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

19 DE ÅRG.

DEN 31 MARS 1918

N:o 26

Foto. Dahlström, Stockholm

Kliche: Bengt Silfverparra

Richard Munchies

Det förnams som ett budskap från en redan hänsofven generation, då den 20 mars underrättelse ingick, att En af de aderton, f. statsrådet Pehr von Ehrenheim, samlats till sina fäder. Vid öfver 94 års ålder slumrade han stilla in i den naturliga döden, en förtjänt lycka efter en arbetsdag längre och verksamare än de flestas. En af den liberala genombrottsperiods främste, som inföll vid mitten af förra århundradet, var han den siste kvarlevande af medlemmarne i "den bästa bland ministärer" och sedan lång tid den ende, som med officiell rätt burit titeln "f. statsrådet" efter sin afgång ur konseljen.

Pehr Jacob von Ehrenheim var född på Johan Skyttes gamla gods, det minnesrika Grönsö i Uppland, den 4 augusti 1823. Föräldrarne voro hofmarskalken Fredrik von Ehrenheim och hans maka Ulla von Engeström. När gossen var årgammal, flyttade familjen till släktens stamgods, Malingsbo bruk i Dalarne. Där växte ende sonen upp, hos sig förenande moderns milda anspråkslösa väsen med faderns kraft och arbetsförmåga. Vid sexton års ålder aflade han studentexamen i Upsala, där han sju år senare avslutade sina akademiska studier med en vacker juris utriusque kandidatexamen, äfven nu hafvande lycan få vistas hos föräldrarne, som följde honom till universitetsstaden. I det ekonomiskt oberoende och fint bildade von Ehrenheimska hemmet, gästfritt i gammalnordisk stil, samlades ofta studiekamraterna och med dem knöt han trofasta förbindelser, som för de flesta blefvo bestående för lifvet. Efter sin examen fick han sin tingsutbildning hos lagman Callerholm, den utmärkte domaren, åt hvilken forna tingsbiträden rest minnesvärden på kyrkogården i Hedemora som en gård af sin tacksamhet. År 1850 utnämndes han till vice häradshöfding.

Redan samma år började Ehrenheim på riddarhuset den parlamentariska bana, på hvilken han skulle komma att skörda lejonparten af sin berömmelse. Ett par år senare företog han en resa till England, där Palmerston och Gladstone då sutto vid styret och från hvilket land han tog med sig hem intryck, som blefvo vägledande för honom. Vid hemkomsten öfvertog han skötseln af fäderneegendomen, Malingsbo bruk, och egnade sig därbredvid åt offentliga värf i en utsträckning, hvarti få kunnat täfla med honom.

Först och främst deltog han i riksdagarne. Redan vid 1856—58 års slog han igenom, fick säte i allmänna besvärs- och ekonomiskutskottet och grundlade sitt rykte som utmärkt talare, i ett elegant föredrag förenande slagfärdighet och kraft i sak med hofsamhet och frasfri formfulländning i uttryckssätten. Han bevestade därefter alla riksdagar t. o. m. 1902 års, de sista 36 åren som representant för Upsala läns lands ting i första kammaren. I stor utsträckning togs han i anspråk för utskottsarbetet: under icke mindre än 16 år hade han säte i konstitutionsutskottet och öfverflyttades därifrån till statsutskottet, ur hvilket han 1891 befordrades till talmansposten efter Lagerbjelke: han hade alltifrån 1879 beklädt posten som vice talmän.

Redan tidigt hade Ehrenheim tilldragit sig De Geers uppmärksamhet och då denne 1862 uppgjorde grunderna till sin representationsreform, hörde han också till dem, hvilka tillkallades för rådplägning före det slutgiltiga utarbetandet. Vid 1865—66 års riksdag framträdde han bland dem, som både i det tysta verkade för och på riddarhuset offentligt la de vägande ord i vågskålen för förslaget. Efter den första ständsriksdagens slut inkallades han som konsultativt statsråd i ministären och kvarstod i denna till De Geers afgång den 3 juni 1870. Det var under samarbetet här De

Geer kom till det omdömet, att bland de verkliga statsmän med hvilka han kommit i beröring, Ehrenheim kanske var den, för hvilken han känt mest sympati. Särskildt framhäfver De Geer två sidor i hans väsen, som bildade grundstommen i hans personlighet: "När man ser hans förbindliga och mjuka sätt att vara, skulle man knappt tro, att det finnes så mycken fasthet i hans karaktär, som han alltid ådagalagt." Icke minst ådagalade han denna gent emot de ansatser till "personal government", som icke voro ovanliga från Carl XV:s sida.

Efter sin afgång ur statsrådet insattes Ehrenheim snart (1872) bland bankofullmäktige, hvilkas ordförande han blef 1890 och fortsatte att vara äfven sedan det 1897 blef konungen, som hade att tillsätta denna post. På densamma kvarstod han i själva verket ända till 1906, då han vid 82 års ålder drog sig tillbaka. Man behöfver blott erinra sig, att under Ehrenheims bankofullmäktigtid inföll riksbankens öfvertagande af hela sedelutgifningsrätten i riket för att förstå, hvilken betydelsefull roll han spelat i vårt bankväsens historia.

I politiskt hänseende hörde Ehrenheim till dem, som bestämt motsatte sig 1873 års s. k. kompromiss: sammanknytandet af försvars- och grundskattefrågornas lösning. I synnerhet var han en motståndare till grundskatteafskrifningen och motsatte sig likaledes bestämt försöken att grunda härordningen på en värfvad stam med undanskjutande af indelningsverket utan samtidig öfvergång till allmän värnplikt. I allmänna politiska frågor var han däremot efter den tidens uppfattning reformvänlig, på 1880-talet motståndare till tullskyddssträfvandena, på 1890-talet till den s. k. vingklippning af städernas representationsrätt, som 1894 genomfördes. År 1895 blef han svensk ordförande i den sista unionskommittén, där han dock icke lyckades förmedla motsatserna.

Att här redogöra för alla de kommittéarbeten, hvarti Ehrenheim deltagit, kan icke vara tal om, lika litet som att uppräknat alla de hedersbevisningar, som kommit honom till del. Däremot bör nämnas, att han år 1888 efterträdde De Geer som universitetskanslär och år 1897 som ledamot af Svenska Akademien. På den förra posten kunde ingen varit lämpligare, till den senare kallades han helt visst icke blott på grund af sin egenskap af vältalare, utan äfven på grund af sin nära vänskap med företrädaren, hvars lifsgärning det ålåg honom att teckna. För två år sedan riktade han vår memoarlitteratur med en egen samling "Några minnen".

I fyra kyrkomöten hade han säte som lekmannaombud för Uppsala stift.

Nu då den vördnadsvärde statsmannen gått hädan, rinna osökt i minnet de ord, som hans gamle motståndare Treffenberg yttrade i bref till honom: "Om få ännu levande politiska vänner skulle jag hellre än på dig vilja tillämpa romarskaldens ord: Ubi plura nitent, non ego paucis offendar maculis, quas aut incuria fudit, aut humana parum cavet natura... Min här ofvan uttalade åsikt och förhoppning grundar sig på den öfvertygelsen, att i våra tider endast den statsman lyckas, som har rena händer, och det har Du." Däri låg hemligheten af den hädangångnes inflytande på samtiden såväl som af det vördnadsbjudande intryck minnet af hans till det yttre oansenliga gestalt icke skall undgå att göra på eftervärlden.

Den aflidne sörjes närmast af sönerne kammarherre F. C. E. Ehrenheim, Grönsö, och F. P. A. Ehrenheim, artist och bosatt i Schweiz, samt dottern Ulrika (Ulla) Eva Augusta, gift med höjesteretsadvokaten Henrik Helliesen i Kristiania.

Riksdagshuset har af några frisinnade män i gåfva mottagit en byst af den bortgångne partihöfdingen *Karl Staaff*. Det mäktiga konstverket, utfördt af skulptören Carl Eldh, står nu färdigt i slipad svart granit å konstnärens ateljé och torde inom närmaste framtiden komma att placeras på den för detsamma afsedda platsen i det galleri, som förbinder första och andra kammaren. Bysten, som utmärker sig för stor porträttlikhet, är en välförtjänt minnesgård åt en af senaste tiders mest framskjutna politiska personligheter.

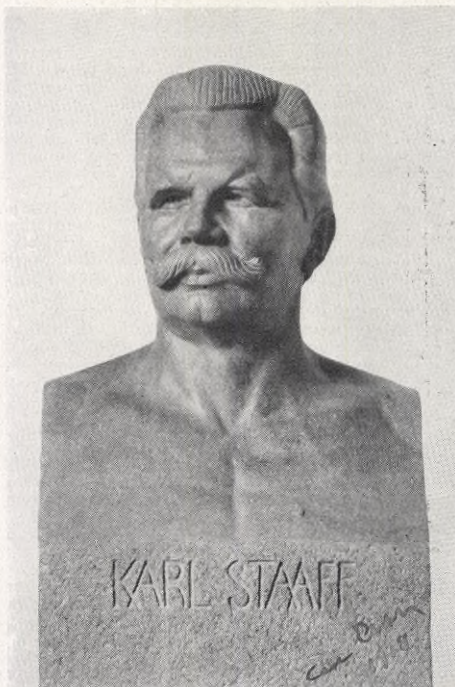

Foto: Rosenberg, Sthlm.

Ateljé: Berndt Nilfversparre

PORTRÄTTBYST AF KARL STAFF TILL RIKSDAGSHUSET. Utförd af CARL ELDH i svensk slipad granit i en meters höjd.

Artisten *Axel Törneman*, som sista gången utställde i Konsthuset, har samlat ihop af senaste årens produktion till en intressant utställning i Gummessons konstsalong. Han är fortfarande en fullt modern målare men utan alltför råa och brutala effekter, de våldsamma färgsammanställningarna på hans senaste utställning har här i någon mån dämpats och förfinats. Några utsökta dampporträtt höra till utställningens bästa saker jämte de färgglada studierna från stadshusbygget. Med sin alltför litet reflekterade och litterära konst hör han till dem som, i hvarje fall bland de yngre, utan tvifvel äro att räkna till de betydande.

är som en flammande färgsymfoni där den hänger i rad med hans dock så färg- och ljusstarka naketmålningar och de båda Matrosbalerna. Förutom ett par självporträtt upptager hela den stora samlingen endast två porträtt — de flotta och kraftiga af Tor Hedberg och Ernest Thiel — ett anmärkningsvärdt undantag hos en på senaste år så utslutande och exceptionell figurmålare.

Fredagen den 22 mars öppnades i Liljevalchs konsthall den minnesutställning öfver de fyra bortgångna stormännen inom Konstnärsförbundet, *Per Hasselberg*, *Eugen Jansson*, *Herman Norrman* och *Ernst Josephson*, till hvilken prins Eugen tagit initiativ.

Af *Per Hasselbergs* arbeten har hopbragts en nära nog fullständig samling, som dock icke är större än den knappt räcker till att glesat utfylla stora skulpturhallen. Här återser man med ständigt samma förtjusning hela raden bekanta arbeten, den öfver alla andra betagande "*Snödroppen*", "*Grodan*", "*Näckrosen*", "*Tjusningen*" samt en rad porträttbyster. Ett relativt obekant arbete är den lilla graciösa "*Uppfinnaren*", en liten gosse, som leker med ett vattenhjul — hvilken veterligt endast förekommer i ett enda exemplar.

Bland målarna tager *Eugen Jansson* naturligt nog största platsen i anspråk med de båda stora mittelsalarna och därjämte fyra smärre rum. Hela hans lifsgärning är här illustrerad från de första årens allbekanta blåskimrande stockholmsmotiv till de allra sista jättemålningarna, bland hvilka den stora, så sent som 1913—1914 signerade cirkustafeln

Foto: Malmström, Sthlm

Ateljé: Berndt Nilfversparre

FRÅN AXEL TÖRNEMAN'S UTSTÄLLNING: Porträttstudie.

Ernst Josephson och *Herman Norrman* fylla vardera tre mindre salar. Den förra har långt ifrån någon fullständig samling, endast arbeten från 1889 men i gengäld så godt som uteslutande sådana, som aldrig förut utställt. Det är en hel rad besynnerliga blad och dukar, som i många fall inte lämna våra mest fantastiska modernister bakom sig. Den stillsammaste af de fyra är *Herman Norrman* med sina varma landskap och intimt innerliga interiörer och porträtt. Bland hans tidigare arbeten lägger man märke till den friskt målade "*Skurgumma*".

I raden af de många utställningar, som sedan konsthallens öppnande hållits därute är denna en af de intressantaste och mest imponerande i glansen af fyra betydande konstnärers lifsverk.

UTSTÄLLNING AF ÄLDRE KYRKLIG KONST I UPSALA FÖR H. B. D. AF AMANUENSEN HANS WÄHLIN.

EN AF DE VISA JUNGFRURNA. *Detalj af altarskåpet från Vaksala. 1400 talets senare del. T. h.: MADONNA, STATYETT I SANDSTEN. Franskt arbete fr. 1300-talet. Kungs-Husby kyrka.*

Nederst:
INTERIÖR FRÅN UTSTÄLLNINGEN.

Den andra salen innehåller målningssalleri, klädkammare, dekorativ och figural skulptur från nyare tid samt den utemordentligt rika och vackra silfversamlingen. Rundt väggarna i Rudbecks theatrum anatomicum uppe under den vackra kupolen, ett rum af sällsynt skönhet, skimra åter nya representanter för Uplands väldiga förråd af senmedeltida altarskåp.

Trots docenten Roosvals instruktiva demonstration är det omöjligt att på ett par korta förmiddagstimmar få mer än en hastig öfverblick af utställningen, lika omöjligt som det är att med dessa korta rader göra rättvisa åt dess skönhetskatter.

Anordningsarbetet har hvilat hufvudsakligen på docenten Roosval. Verksamt stöd har i flera afseenden, framför allt ekonomiskt, lämnats af major Anders Sjöstedt.

Utställningen af äldre kyrklig konst i Upsala, som den 23 mars öppnades, visades tre dagar tidigare för pressen.

Den som skrifver detta trodde inte, att en dylik utställning tre dagar före öppnandet kunde ge något klart intryck af hur den skulle te sig i färdigt skick. Han mindes alltför väl hur han en blåsigt juninatt för några år sedan, kort före soluppgången och efter trettio timmars oafbruten korrekturläsning på katalogen vandrade till den lokal, där en liknande utställning några timmar senare skulle öppnas, och han tänker ännu med fasa på hur där såg ut. Det blef naturligtvis färdigt, och naturligtvis hynn katalogen tryckas och häftas, åtminstone i ett exemplar åt den öppningsförrättande prinsen. Men hur utställningen hade sett ut tre hela dagar tidigare vill man helst inte tänka på. I Uppsala däremot allt i ordning, skurgummorna i färd med den sista rengöringen och andrag af katalogen utdelade till tidningmännen. Det vittnar om att utställningens intendent till sitt förfogande icke endast haft god tid utan också en sällspord organisationsförmåga.

I det pompösa trapphuset i gustavianum, ett hittills tämligen obemärkt stycke palatsarkitektur, har placerats dels medeltida stensulptur, dopfuntar och en ståtlig grafsten, dels ock föremål från nyare tid, som gifvit barockens glans och högtidighet åt de uppländska kyrkointerörerna: begravningsvapen, hufvudbanér, obelisker och epitafier, hvilkas monumentala karaktär synnerligen väl harmonierar med rummets. Den ena af de stora salarna en trappa upp är anordnad som kyrksal, med höga, guld- och färgskimrande altarskåp utefter väggarna, koret skildt från långhuset af helgakorsaltaret och af trumbågsbjälkens krucifix och bilder, i fonden där bakom det stora altarskåpet från Vaksala likt ett vattenfall af smält guld och strålände, klar färg, och utmed ena långväggen en rad kapell för mindre altarskåp, bilder och glasmålningar.

Efter fotografier.

Klicché: Kem. A.-H. teogt. Sjöström, Sjöström-Göb.

Tisdagen den 19 mars öppnades i Nationalmuseum en utställning af de konstverk, som af öfverintendenten Richard Bergh och intendenten Axel Gauffin inköptes under deras senaste resa i utlandet hösten 1917. Konstverken tillhöra dels Nationalmuseum dels några af muséets gynnare, hvilka bekostat resan och därtill som gåfva till muséet öfverlämnat några af de förnämsta af de inköpta verken.

Det är äfven högst imponerade namn, som signera de exponerade dukarna: Tizian, Tintoretto, Murillo, van Dyck, Romney, Ingres, Renoir och många flera mästare samt en del tapeter, möbler och skulpturverk.

Centralpunkten bland nu exponerade arbeten utgöra inom italienska samlingen af Tizians "porträtt af en fältherre" samt inom den spanska af en stor, autentisk *Murillo*, "Den heliga familjen", målad före 1642 under konstnärens första period.

Inalles är det inte mindre än 156 arbeten, som genom denna inköpsresa förvärfvats och alltså ett synnerligen värdefullt tillskott till landets samlingar af gamla dytbara konstverk.

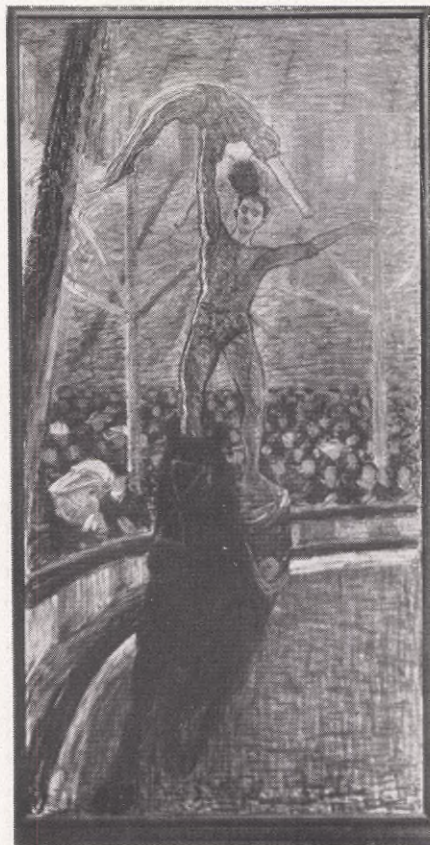
Bild t. v.:

NATIONALMUSEUM:
MURILLO: "Den heliga familjen", tillhörig herr Karl Bergsten Stockholm.

MINNESUTSTÄLLNING I LILJEVALCHS KONSTHALL:
Öfverst t. h.: "Uppfinnaren", skulptur af *PER HASSELBERG*.

Nederst:

Målningar af *EUGEN JANSSON* (t. v.) och *HERMAN NORRMAN* (t. h.).

Fotos Malmström, Stockholm.

Illustr.: *HENRIK SJÖBERGPARRE*.

LAVINEN.

NOVELL FÖR HVAR 8 DAG AF GUSTAVA SVANSTRÖM.

XEL —! Det frasar lätt af siden i dörröppningen, men mannen vid skrifbordet blir sittande orörlig.

Altrösten sjunger högre: Axel —!

Då säger mannen utan att vända sig om. — Ja, hvad är det?

— Hvad det är, ler damen i dörröppningen. Jo jag tänkte bara fråga

dig, om det är ditt allvar låta mig uppträda som gräsänka i kväll?

— Kära barn, svarar han — jag har ju sagt dig, att jag har huvudvärk — jag tål inte att vara bland människor.

— Å, bevars, säger hon — jag tror istället, att det skulle vara nyttigt för dig med en förströelse. Men efter som jag inte kan rå på dig...

— Jag börjar på att bli gammal, Louise.

— Gammal — hon kniper ihop de sammetsmörka ögonen — skall en femtioårs man tala om ålder. Jag får inte bli gammal, jag, för våra stackars barns skull. Jag kan väl inte låta dem fara ensamma på balen — och grymt vore det också, om de inte skulle få komma dit.

— Ja, det vore grymt, mumlar han.

— Skall det vara ironi det, säger hon. Du börjar på att bli så besynnerlig — men om du tänker bli asket, så inbilla dig aldrig, att du får oss andra med.

Han vänder på huvudet. Hon står där i sin fullmogna skönhet, i en raffinerad toalet med armar och hals starkt blottade.

— Nej, det har jag aldrig inbillat mig, säger han och småler svagt — i så fall finge vi väl gå åt hvar sitt håll.

— Nu ser du då på mig, säger hon — och det förtjänar jag verkligen, för jag har ansträngt mig att bli fin.

Hon går närmare och vidrör hans axel.

— Ta nu ett pulver, så kommer du ifrån huvudvärken och de dumma tankarna. Du har varit stygg igen, men jag förlåter dig.

Hon kysser honom låti på pannan.

— Adjö, min älskade.

— Adjö Louise, säger han.

Han hör siden, som frasar bort, och en röst, som ropar: — Är inte mamma färdig?

— Jo, nu kommer jag, barn.

Sedan samma röst: — Om jag begriper, hvarför flickor aldrig bli i ordning —?

Och en klar, gäckande flickröst, som svarar: — Tyst du min sötnos med det du inte begriper.

En liten stund senare är allt tyst.

Det är en varm, mulen sommarafon, och en skål med rosor doftar i det med rikemans komfort inredda rummet. Mannen vid skrifbordet sitter hopkrupen i stolen, och hans hand leker med en pappersremsa, viker ihop den, vecklar ut den, rullar ihop den, till en boll och kastar bort den.

Så råtar han upp sig och stryker med handen öfver pannan. Det är feberaktigt kväft i rummet, i luften. Och så tyst, tänker han, så ovanligt tyst...

Han har verkligen lyckats löslita sig från alla de jaktande affärsgrömläna, från familjen, från vännerna och sällskapslivet för att bli ensam — ensam med sig själf och sitt öde.

— Men nej, tänker han, ensam med sitt öde kan han inte bli, när det är bundet vid andras tusen önsningar och behof, vid alla dessa fordringar på livets njutningar, som ökats genom vanan att bli tillfredsställda. Men, tänker han — om nu alla dessa fordringar plötsligt komma att stå inför den timme, som möter dem med ett beklagligt nej — är det då inte honom de komma att kväva, krossa?

Han småler bittert. Hans hustru kysste honom, hon kallade honom sin älskade, därför att hon var rik och

belåten, därför att hon skulle få roa sig och därför att hon visste sig vara elegant och förförlig.

Men om hon nu plötsligt mister hela sin värld för att bli en ruinerad mans hustru — skall hon då inte hata honom, därför att hon inte blef förberedd — eller har hon hellre velat tömma drycken ogrumlad till det sista?

Och hans barn —?

Men han har inte tid att grubbla — ty ett vet han nu med visshet, och det är att den stora kraschen och skandalen kanske redan om några timmar skall falla som en mogen frukt i världens famn.

Och att han inte är den man, som har mod och kraft att möta ödet.

Han har jäktat ut sina nerver i spänningen att hålla det hela flytande så länge som möjligt, han har nött ut sig på det själsmördande i att ljuga för hustru och barn, att le och hyckla för sina vänner.

Nu orkar han inte möta det oundvikliga och det tycks honom bara finnas en utväg — flykten från allt och — hvilat.

Han betraktar sin hustrus porträtt på skrifbordet. Han minns åter hennes svala kyss.

— Om den skulle bli den sista, tänker han — hur olik var den inte den första — när du var aderton år, Louise!

Han reser sig, dricker ett glas vatten och slår upp fönstret för att få luft. Gårdsplanen ligger tom, och han känner jasminernas söta, tunga doft. Det är inte skymning men det är som om det skulle ligga ett flor öfver allt från de mörka molnen. Det tycks honom som om jorden skulle vara på väg att slockna.

Han torkar svetten ur pannan och återvänder till skrifbordet.

Ödet kan han inte längre undkomma, men flykten — flykten den ligger i låst skrifbordslåda.

Han lyssnar. Det är ovanligt att det är så tyst i huset, att han får vara så ostörd med sina tankar.

Några ord, som legat förvarade i hans minne, sedan han i ungdomen läste Niels Lyhne, dyka upp för honom.

— Det er det store triste, att ens sjæl altid er ene —.

Då ljuda steg i hallen utanför hans rum. Åter står en kvinna i dörren, men denna gång bär hon en sjuksters blåhvita dräkt.

— Magda undrar om konsuln är hemma, om konsuln vill hälsa på henne?

Tystnaden i hans hus var bara bedräglig. Lilla Magda — nej, han har inte glömt henne — de andra gjorde bara så mycket mera väsen af sig.

Han har lagt handen på några papper, som om han vore sysselsatt med att ordna dem.

— Ja, jag skall strax komma in till henne, säger han.

Magda är den yngsta af hans tre barn, femton år gammal och sjuk. Hon som aldrig gjort någon ledsen, hon, den skuldlösaste af dem alla, har fått plågan och sjukdomen på sin lott.

Ett par minuter senare står han i ett litet hvitt flickrum, ljusst mot den mörka dagern. Magda ligger mot de högt uppbäddade kuddarna med ett par långa flåtor öfver nattlinnet. Hennes ansikte är ännu barnsligt, vekt och mjukt i linierna, liksom skapadt för att vara glad, och de mörka ögonen, som sågo trötta ut, när han kom in, glittra till.

— Så roligt att du är hemma, lilla pappa, säger hon.

Han sätter sig bredvid henne.

— Hur mår du i kväll, kära barn?

— Det är så varmt, säger hon — jag har känt mig så het. Tror du inte, att det är åska i luften? Mamma sade, att du också hade huvudvärk. Vill du inte ha ett af mina pulver?

— Tack, säger han — inte än.

Han ser på henne. Hon har ända sedan barndomen ofta varit sjuk, men hon har varit en liten tapper flicka, intresserad i skolan och omtyckt af kam-

DE FRÅN ÅLAND ÖFVERFÖRDA RYSKA SOLDATERNA FRUKOSTERA HOS SMÅLANDS HUSARREGEMENTE I EKSJÖ på väg till interneringslägret i Fristad — Foto. Sjöström, Eksjö.

rater och lärare. Nu har hon efter en operation i flera månader varit bunden vid sängen.

Så irrar hans blick kring rummet och stannar vid en tafla ofvanför hennes säng, en färgglad reproduktion af en känd konstnäs akvarell.

— När jag var barn, säger han — i barnkammaren därhemma hade jag två oljetryck ofvanför min säng.

Hon blir genast intresserad. — I barnkammaren därhemma, säger hon dröjande — så lustigt det låter. Minns du också hvad de föreställde?

— Ja, mycket väl, säger han. Det ena föreställde ett idylliskt alplandskap, med höga snötappar och en säterhydda och en brusande ström och betande getter på en grön äng. Men det andra föreställde en lavin. Man såg hur snömassan kom rusande ned för branterna, och hur den förde med sig träd, uppräckta med rötterna och stora rullande stener. Men framför skredet sprang en man —

— Tror du, att han kunde komma undan? frågar hon.

— Nej, säger han — det såg inte ut som om han skulle komma undan, det såg i stället ut, som om han i nästa ögonblick skulle vara krossad och begrafad. Jag drömde ibland om honom om nätterna, men då tyckte jag, att jag själf var i hans ställe. Jag hörde, hur det brusade och dånade i luften, jag såg snömassorna, som skulle sopa mig ned —

— Hvad du då skulle vara glad, när du vaknade, säger hon.

— Ja, säger han sakta — jag var glad, att det bara var en dröm.

Hon ligger där och ser på honom med det milda, fåliga glittret mellan sina mörka ögonfransar.

— Hvad det är roligt att höra dig tala om din barndom, säger hon — jag tror, att jag aldrig förr hört dig tala om den.

Nej, tänker han — han har lefvat midt i det jaktande nuet, öfverhopad af arbete och af sällskapslivets plikter, han har inte haft tid att tänka på den gamla barnkammardrömmen, tills den stigit upp ur glömskan som en feberhet verklighet.

Lavinen är snart öfver honom för att slå ned honom, krossa honom.

— Tala mera om hur det var, när du var barn, ber den milda rösten, om du inte har allt för mycket hufvudvärk.

Han hör sin hustrus röst som säger: Och det vore väl bra grymt, om de inte skulle få komma på balen.

själf känner sig hemmastadd.

Hon ligger där och hör på honom med ett litet leende kring läpparna och ett soligt glitter i blicken, fastän han ser, att hennes panna är blek och fuktig.

— Nej, nu blir du för trött, mitt barn, säger han — nu skall jag gå.

— Vänta litet, ber hon — så skall du få höra.

Hennes blick har fått ett fjärrskådande uttryck.

— Jo, när du kom in här, tyckte jag, att det var så odrägligt hett och så kvaft att andas. Men när du började att tala om dina alplandskap och om den där lavinen med så mycket snö, så blef det svalare. Ja, du får inte skratta, men jag tyckte verkligen, att det blef svalare. Och vet du hvad — när jag blir frisk så resa vi ut till Schweiz och tar reda på dina barnkammartaflor i verkligheten, fastän lavinen se vi helst på afstånd. Tror du inte, att vi skulle få det trefligt tillsammans, du och jag?

— Jo, mumlar han.

Han tar hennes hand, och hon drar hans mot sin kind ett ögonblick.

— Lilla pappa —!

I det utropet ligger hennes tack för att han kom till henne i hennes ensamhet, hela hennes hjärtas oskyldiga behof af att få och ge ömhet.

Någonting snör sig tillsammans och brister inom honom.

— Lilla älskade barn, säger han.

Han har lämnat flickrummets lilla hvita värld och sitter vid sitt skrifbord igen. Han kan inte vrida ödet en tum åt sidan, han kan inte längre hejda lavinen, som skall rulla fram öfver hans lif. Och ändå har allt blifvit förändradt under den timme han varit borta.

I en låst skrifbordslåda fanns det förut en utväg för honom — flykten från allt. Nu är den vägen stängd för honom — ett barns svaga hand har stängt den.

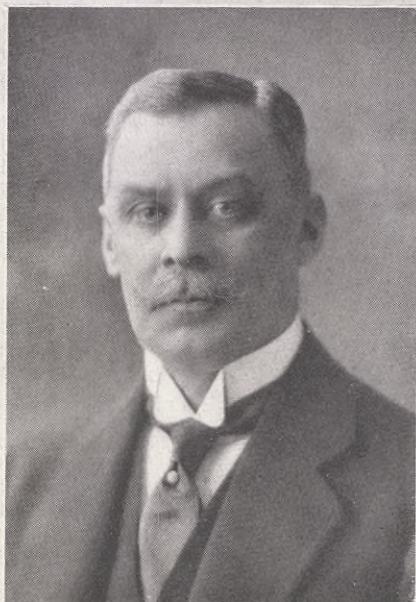
Han har ingenting annat att göra än att bita ihop tänderna och söka stå upprätt som en man, när skredet rullar fram.

Ute har det börjat regna, och han sitter länge och lyssnar till regndropparnas smattrande mot rutan. Hur kan han vara så lugn, tänker han. Kommer det af befrielsen att inte längre ha ett val att göra — att veta att han har bara *en* väg att gå?

Eller är själfva olyckan, när den bryter in inte alltid det svåraste?

— Ja visst vore det grymt, hade han ironiskt svarat. Men flickan med de bruna flätorna, hon som ligger där i sängen, den skuldlösaste af dem alla, hon skall kanske aldrig få känna någon riktig ungdomsglädje. Han rycker till sig ett och annat minne, han berättar om sina och syskonens lekar, om sina skolkamrater och deras upptåg. Han har för en lång stund lösslitit sig från nuet, och för henne är det så nytt att möta honom på en mark, där hon

C. HULTGREN, nyutnämnd *envoyé extraordinaire* och *ministre plénipotentiaire* hos republikerna Argentina och Chile. — Foto. Flodin, Stockholm.

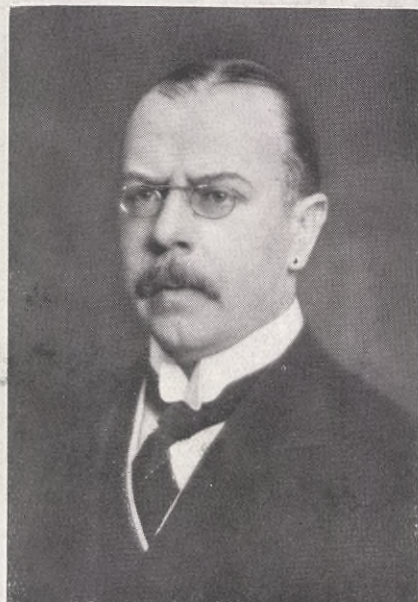
Sveriges minister i Buenos Aires friherre C. G. E. Löwen har på där- om framställd begäran befriats från sitt uppdrag såsom beskickning hos argentinska republiken och samtidigt förklarats berättigad att kvarstå som ministerresident i disponibilitet.

Till hans efterträdare såsom *envoyé extraordinaire* och *ministre plénipotentiaire* hos argentinska och chilenska regeringarna har utnämnts kanslirådet och afdelningschefen i Utrikesdepartementet C. F. Hultgren.

CARL HULTGREN är född 64, stud. 84, v. Tullv. s. å., kansliråd o. chef f.

FRIHERRE C. G. E. LÖWEN. *Afgående minister* hos republiken Argentina. — Efter porträtt.

C. G. WESTMAN, förordnad till *ministre en mission spéciale* hos Finska regeringen i Vasa. Foto. Flodin, Stockholm.

sjöm.-kåreerna i Karlskrona 11. chef f. Sjöförsv.-dep. kommandoexp. sedan 12; i dagarne utn. till konteramiral i Marinen.

Landshöfdingeskifte har i dagarna ägt rum i Västernorrlands län i det att landshöfding C. M. Ström begärt och erhållit afsked och i sitt ämbete efterträds af hofrättsrådet och förutvarande statsrådet K. J. Stenström. KARL STENSTRÖM. F. 69, stud. 87, jur. utr. kand. 97, fisk. i Sv. hofr. 07, ass. s. å. hofrättsråd där sedan 09; konsult. statsråd 11—14.

K. J. STENSTRÖM, nyutnämnd landshöfding i Västernorrlands län. Foto. Kaudern, Sthlm.

Utr.-dep. hand.-afd. 06, sekr. v. underhandl. f. svensk—tyska hand.-trakt. 05—06, en af underhandl. ang. svensk—tysk hand. trakt. 10—11 o. svensk—jap. 11, led. af Kommerskoll. omorg. komm. 11—12, af komm. f. utveck. af sjöfartsförbind. Sverige—Ryssland 11—16; led. af Stat. ind.-komm. 14, af Stat. hand.-komm. 15.

GUSTAF WESTMAN. Född 78, jur. kand. 03, ff. leg.-sekr. o. chargé d'aff. i Kristiania 09, i Brüssel 10, deleg. v. Spetsbergsförhandl. 10 o. 14, leg.-sekr. i Kristiania 10, kansliråd o. chef f. Utr.-dep. rättsafd. 14; deleg. v. svensk-eng. förhandl. i Stockholm 15, i London 16—17. Led. af Stat. hand.-komm. Minister i disp. 17.

CARL-AXEL WACHTMEISTER. F. 71, diplomatisk agent o. generalkonsul i Kairo sedan 08; kammarh. 11. I dagarna tilldelad ministerresidents namn.

GUSTAF AF KLINT. F. 58, uljtn. v. Flott. 79, i fransk örfl.-tj. 87—90, komm.-kapt. 2 gr. 1900, 1:a gr. 04, chef f. kommunik. afd. i Flott. stab 03—07 o. 09—11; stabschef h. insp. f. Flott. öfn. t. sjöss 07—09; kommandör v. Flott. 09, chef f. underöfn. o.

GREFVE C. A. H. WACHTMEISTER, diplomatisk agent och generalkonsul i Kairo. Tilldelad ministers namn. — Efter porträtt

Foto. Jäger, Sthlm. Klippe: Bengt Sjöförsvar. G. af KLINT, nyutnämnd konteramiral i Marinen.

Efter sin under åtskilliga äfventyrligheter företagna resa till Berlin anlände senator Svinhufvud den 19 mars på återväg till sitt hemland till Stockholm för omedelbart fortsättande till Vasa. Under sitt samtal med uppvaktande pressmän fick senatoren tillfälle att bekräfta sanningsenligheten af den tidigare lämnade uppgiften att han vid sin flykt från Hel-

Atsche: Jönstf. SK/veersparre.

STATSMINISTEN SVINHUFVUD I STOCKHOLM PÅ GENOMRESA FRÅN BERLIN TILL FINLAND.

Foto: Månström, Stacks.

T. h.:

J. KANTY-STECZKOWSKI, Polens blifvande ministerpresident. Efter foto taget i Berlin dessa dagar under förhandlingen med tyska regeringen.

Efter porträtt.

HERTIG WILHELM von URACH, anförvandt till württembergiska konungahuset, ifrågasatt som furste öfver Lithauen.

T. h.:

EN BATALJON NYUTRUSTADE FINSKA SOLDATER I VASA under befäl af finska jägare i sina vackra gröna uniformer. Inspektion före afresan till fronten.

Efter fotografi.

att Sverige i dessa dagar låtit sig representeras af en särskild minister i Vasa.

PROFESSOR HARALD HÖFDING
den berömda danske filosofen, 75 år den
11 mars. — Foto, Elfelt, Köpen.

Den 11 mars fyllde Danmarks store banbrytare inom filosofiens område, professor *Harald Höfding* 75 år.

Det är en stor och allvarlig tänkandets gärning den fräjdade vetenskapsmannen redan lagt bakom sig, och hvars betydelse kan jämföras med *Boströms* i Sverige och *Hegels* i Tyskland.

På 75-årsdagen gick äfven till den store läraren från Nordens alla länder och icke minst från den skandinaviska ungdomen ett varmt tack för de nya vägar han genom sitt klara tänkande röjt och för den idealitet han bevarat genom sin djupa af en stark religiös grundton burna lifssyn.

*

Per Gummeson, den skånske landskapsmålaren, fyller den 25 mars sextio år. Längre har han stått i främsta ledet bland dem, som med penseln sjungit Skånes lof, och knappast någon torde som han ha förenat den ärliga, sunda naturuppfattningen med en lyrikers blick och sinne. Innerligheten, hembygds kärleken, den dalrande hjärtonen i *Gummesons* verk ha gjort honom till den konstnär, som måhända står sina landsmäns sinnen närmast, och med skånsk konst är hans namn oupplösligt förenadt.

Genom talrika separatutställningar i Malmö och Lund har *Per Gummeson* framträdt inför allmänheten, men äfven Stockholm, Göteborg och Köpenhamn har han besökt med samlade utställningar. Han är representerad såväl på Nationalmuseum som på Göteborgs och Malmö museer, och i Skåne torde det ej finnas många enskilda samlingar, som ej räkna en "*Gummeson*" bland sina käraste skatter.

*

Såsom ett led i den semitiska nationens pånyttfödelse har i dagarna en *hebreisk skola*, *Talmud Thora*, öppnats i Stockholm, n:r 17 S:t Paulsgatan, där judiska barn komma att undervisas i hebreiska språket och judisk historia.

PER GUMMESON, den skånske landskapsmålaren, 60 år den 25 mars.

Foto, Källner, Malmö.

Många försök ha förut gjorts att bilda en sådan skola, men utan resultat ända tills den nu på sistone alltmer omfattande Zioniströrelsen liksom de under kriget inflyttade östjudarna verkat för tankens realiserande. En donation på 20,000 kronor af direktör *Abraham Feinik* har slutligen möjliggjort skolans omedelbara öppnande. Ledare för densamma blir direktör *Feinik*, som nedlagt ett mycket uppoffrande arbete på organisationen. Ett femtiotal elever äro redan anmälda och nya tillkomma dagligen.

Undervisningen i hebreiska i Sverige har förut varit mycket dålig. De judiska barnen ha endast bibringats så mycket kunskap att de hjälpligt kunnat läsa sina böner och översätta Moseböckerna, men då barnen vid 13 år upptagits i den judiska menigheten har undervisningen upphört. Hur stort intresset för den nu öppnade skolan är framgår också af en mängd telegram från utlandet, hvilka ge uttryck åt de stora förhoppningar judarna knyta till densamma.

NYÖPPNAD HEBREISK SKOLA I STOCKHOLM. I medaljongen direktör A. FEINIK, skolans donator och ledare

Text å sid. 410.

Foto. Sjöberg & Frénstén, Sthlm.

MOLIÈRE'S "MISANTROPEN" PÅ SVENSKA TEATERN: Fr. v.: Fru Pauline Brunius (Célimène), herr Gunnar Klintberg (Alceste), fru Constance Gibson (Éliante) och herr John Brunius (Philinte).

Bilden t. v.:

"Czardasfurstinnans" kompositör EMMERICH KÁLMÁN, f. n. i Stockholm, och dess utmärkta framställarinna, fröken NAIMA WIFSTRAND, på väg till Oscarsteatern.

Foto. Norberg, Sthlm.

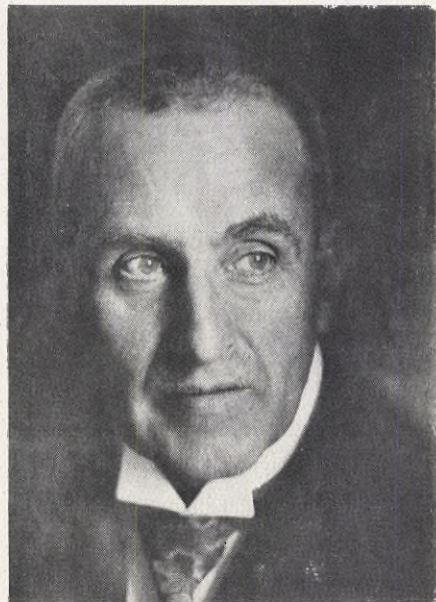
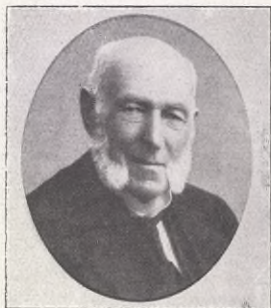

Foto: Bengt Sjöberg

FRANK WEDEKIND. Berömd tysk skriftställare och dramaturg, afled den 9 mars i München. Efter ett senaste porträtt.

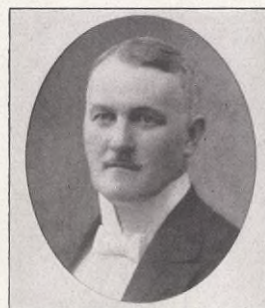
C. JACOBSSON.
F. d. Godsegare. — Linköping.
90 år 29 Mars.*

K. O. EMTHÉN.
Godsegare. — Marsta.
65 år 7 Mars.*

E. G. H. ÅKERLUND.
Godsegare. — Jerfsö.
65 år 30 Mars.*

K. BLOMQUIST.
Direktör. — Bona.
50 år 30 Mars.*

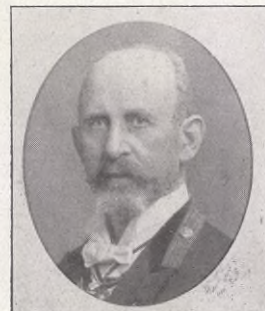
S. L. HEIJKENSKJOLD.
Öfverste. — Stockholm.
85 år 15 Mars.*

J. L. HAFSTRÖM.
Med. d.r. Lijmedicus. — Hel-
singborg. — 80 år 24 Mars.*

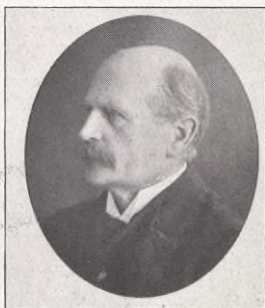
E. A. SMITH.
Kommendörkapten. — Sthlm.
70 år 23 Mars.*

K. RADHE.
Förste Hofintendent. — Sthlm.
65 år 27 Mars.*

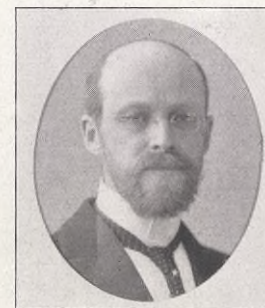
C. A. M. G. FAXÉ.
Rådman. T. f. Borgmästare.
Ystad. — 65 år 24 Mars.*

K. SANDSTEDT.
Roteman. — Stockholm.
60 år 24 Mars.*

J. H. HALLSTRÖM.
Förste revisor — Stockholm.
60 år 25 Mars.*

N. A. E. AF EKENSTAM.
Stadsombudsman. — Lund.
50 år 4 April.*

A. G. A. REUTERSKIÖLD.
Häradshöfding. — Umeå.
55 år 21 Mars.*

E. P. SCHRÖDERHEIM.
Regementspastor. — Sthlm.
55 år 26 Mars.*

E. T. NYSTRÖM.
Professor. — Stockholm.
55 år 26 Mars.*

K. W. ADERMAN.
Professor. — Ultuna.
45 år 27 Mars.*

* Data å sid. 414.

I. R. A. HÆGGSTRÖM.
Direktör. — Stockholm.
80 år 1 April.*

S. H. NYBLÖM.
Operaregissör. F. d. Löjtnant.
Stockholm. — 50 år 26 Mars.*

A. H. BOKLUND.
Arkitekt. — Malmö.
50 år 23 Mars.*

E. MAGNUSSON.
Kamrer. — Göteborg.
40 år 15 Mars.*

A. SVENSSON.
Poststat.-förest. — Broddarp.
80 år 20 Mars.*

O. SVENSSON.
Bokhandlande. — Göteborg.
60 år 8 Mars.

G. E. HEIMER.
Förste Aktuarie. — Stockholm.
50 år 22 Mars.*

H. WESTIN.
Intendent. — Stockholm.
50 år 16 Mars.*

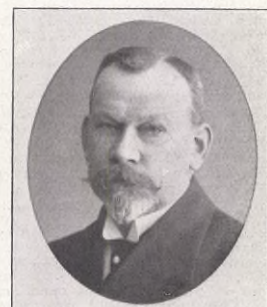
E. NYSTRAND.
Civilingeniör. — Lyckeby.
60 år 2 Mars.*

H. WENNBERG.
Direktör. — Stockholm.
50 år 13 Mars.*

H. E. O. MARCHANDER.
Direktör. — Stockholm.
50 år 15 Mars.*

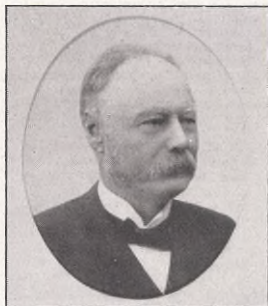
M. HELLMAN.
Fabrikör. — Norrköping.
50 år 17 Mars.*

J. E. GADELIUS †.
F. d. Kaptenlöjtnant. — Göte-
borg. — F. 22. † 9 Mars.*

C. E. NYMAN †.
Direktör. — Stockholm.
F. 34. † 10 Mars.*

P. J. HEDIN †.
F. d. Sågverksägare. — Eds-
byn. — F. 49. † 14 Mars.

H. HANSSON †.
Rektor. — Gamleby.
F. 59. † 14 Mars.*

* Data ä nästa sida.

I och med den svenska balettens renässans, som Fokins första besök i Stockholm inledde, blef också Lisa Steiers namn först känt. Med den slagruteblick för äkta begåfning, som tyckes vara geniala registratorer förbehållen, hade Mikael Fokin bland seconddansösernas stora skara ögonblickligen valt ut henne att jämte Jenny Hasselquist och Ebon Strandin creera förstaplansuppgiften i de nya baletter han instuderade. I Kleopatra, där de begge andra nuvarande stjärnorna strålade främst i hvimlet af bachanter och slafvinnor, dansade Lisa Steier favoritslafvinnans mimiskt och plastiskt fordrande parti. Hon gjorde där det första intryck på mig som ligger till grund för alla senare — en illusion af antik tempeldanserska, ett smalt, mörkt, nästan mystiskt väsen, fladdrande

ut och in bland templets skuggor med arkaistiskt högtidliga åtbörder och glimtar af ett hängifvet, bönfallande och patetiskt ansikte ständigt vänt mot härskarinnan.

Och i allt hvad jag sedan sett henne, som ormslank zigenerska i Hugenotterna, som slafvinna, odalisk eller vidjesmal jägarinna har hennes typer efterlämnat samma pregnanta, fascinerande intryck, som visar att eger hon än icke Jenny Hasselquists smäktande behag eller Ebon Strandins temperamentsglöd, så har hon, som ersättning för saknaden af dessa ögonblickligen bestickande egenskaper, en i längden synnerligen publikbesegrande förmåga af konstnärlig hängifvenhet och uppgående i sina skapelser — en verklig karaktäriseringsgåfva, som kommer så fritt till sin rätt genom hennes fullständiga behärskning af sin konstns uttrycksmedel.

Hon har aldrig stått i främsta rummet af publikgunst och godköpspopularitet som de två andra, men bland konstnärer och kännare har man allt som oftast fått höra i det hemlighetsfulla och hänförda tonfallet hos en, hvilken svartsjukt vill framhäfva en upptäckt: "Ja, men se Lisa Steier! Se hon, hon kan hon!" Jag minns en gång jag träffade den stora

Foto: Flodin, Stockholm.

LISA STEIER SOM FAVORITSLAFVINNAN I "KLEOPATRA".

Klöße: Beut-Silversparre.

mande i höjden, ormande sig hit och dit, förstär man fru Hennings uttryck. Både där och för öfrigt i hvad hälst hon dansar, synnerligast om det är i den traditionella balettstilen som t. ex. i Sylfiderna eller Svanorna ger hon verkligen åskådaren den behagligt trygga sensationen af en artist, som för sin privata del funnit ett medel att upphäfva tyngdlagarna. Se henne t. ex. i Svanorna, där hon nästan hela tiden dansar på täpsens med en lätthet, ett säkert, sväfvande behag som inger en den förnimmelsen att det där är icke svårt alls — så fullständig är artistens seger öfver svårigheterna, så suverän den fullständiga jämnvikten — hvarje atom af hennes varelse fylles af harmoni, så att hon tyckes fullständigt ett med rytmen. Hennes arm- och handrörelser äro utsökta, liksom ciserande ut melodien hon dansar efter — hon säges också vara den som har de mest fulländade armrörelserna vid hela balettkåren — men jag vet inte om jag ändå inte föredrar hennes fotrörelser, t. ex. den gest, hvarmed i Svanorna den lilla foten rör vid golfvet med den utsökta precisionen af en liten pensel.

Efter framförandet af denna balett tror jag att den stora kretsen af stillsamma men tacksamma beundrare till Lisa Steiers konst blifvit än större, meningarne om

danska skådespelerskan Betty Hennings strax efter det hon sett ett uppförande just af Kleopatra. Som bekant började fru Hennings sin lysande bana på scenen som dansös och nu på äldre dagar återvänder hon gärna i minnet till denna tid, då hon vid 18 års ålder strålade som balettprimadonna under gamle Bournonvilles egid. Hon har alltså en viss rätt att vara kritisk, men denna gång har hon eld och lågor öfver hvad hon sett och särskildt öfver Lisa Steiers dans. "En sådan *ballon!*", lät det, "våra dansöser där hemma komma ju ned som mjölsäckar, duns, duns i jämförelse med denna! Hon flyger ju — studsar icke, nej, flyger upp och ned, är som gjord af luft!

Och har man sett Lisa Steier i Kleopatra, där hon i dansen med slöjan liknar en röd låga, flam-

hennes ännu mera oöfadt en — den att hon vid operabaletten af alla de unga är den som äger den suveränaste behärsningen af traditionell balettekunst, den fenomenalaste täpsetekniken — hvars skönhetsvärden visat sig kunna stå sig synnerligen väl i konkurrensen med all rytmisk gymnastik och plastisk dans.

Till bild å sid. 411.

Ännu en Molièrekomedier har haft sin premier i Stockholm i det att "Misanthropen" d. 18 mars för första gången gick öfver svensk scen på Svenska teatern. Stycket, som skröts något senare än Tartuffe men fick sin premier tre år tidigare än denna hör väl till Molières allra mänskligaste och djupaste, och det ligger ett underbart vemod i förhållandet att Molière själf en gång mot sin egen trolösa Armande Béjart spelade dessa bittra scener, i hvilka tillkomst hon säkert hade sin dryga del. Alceste, hufvudfiguren, mot hvilken alla

Foto. Flodin, Stockholm.

de andra bryta sig som bränningarna mot en klippa, är typen för den förstörade och förenklade rättsprincipen, som här i världen med dess mjuka och elastiska relativiteter endast sällan har något hem. Han försvinner också slutligen från skådeplatsen, fylld af afsmak och vämjelse. En mycket förbittrad upplaga alltså af Tartuffe där det goda dock till slut triumferar.

Gunnar Klintberg, i hvilken öfversättning och regi stycket gafs, spelade själf hufvudrollen tämligen torr och fantasilöst. Kvällens förnämsta sceniska behållning blef *Pauline Brunius'* Célimène, en briljant genomförd skapelse, hvars höjdpunkt nåddes i scenen med den "dygdige" Arsinoé i tredje akten. Denna skådespelerska, säkert för närvarande en af Stockholms allra intressantaste, har med denna roll lagt ännu ett betydande mästerverk till vinterns många föregående.

INNEHÅLL: F. statsrådet Pehr von Ehrenheim + (biografi och helsidesporträtt). — Utställning af äldre kyrklig konst i Upsala, af amanuensen Hans Wählin. — Minnesutställning i Stockholm. — Lisa Steier af Anna Lench Elgström. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri. — "Lavinien". — Berättelse af Gustava Svanström.

LISA STEIER: Öfverst som "Fjäriln" i "Askungen"; därunder t. v. "Vals", komp. af Lisa Steier; t. h. i baletten "Svanorna".

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För berättelser och historietter gäller ovlkörtigt förbud.